

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta annetun lain muuttamisesta sekä Euroopan talousalueen valtioiden kansalaisten koulutuksen ja ammatillisen harjoittelun tunnustamisesta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta annettua lakia ja Euroopan talousalueen valtioiden kansalaisten koulutuksen ja ammatillisen harjoittelun tunnustamisesta annettua lakia. Ehdotuksen mukaan näiden lakien nojalla hakemuksiin annettavat päätökset, jotka nyt tekee opetusministeriö, siirtyvät opetushallituksen tehtäviksi. Opetusministeriön yhteydessä toimiva ulkomaantutkintojen neuvottelukunta ehdotetaan siirrettäväksi opetushallituksen yhteyteen. Ammattikorkeakoulututkintojen vakiintuminen Suomen koulutusjärjestelmään otetaan huomioon molempiin lakeihin tehtävissä muutoksissa.

Molempiin lakeihin ehdotetaan myös tehtäväksi muutokset, jotka johtuvat muutoksenhaku koskevan lainsäädännön muuttumisesta.

Euroopan talousalueen valtioiden kansalaisten koulutuksen ja ammatillisen harjoittelun tunnustamisesta annettuun lakiin tehdään muutoksia, jotka johtuvat Suomen liittymisestä Euroopan unioniin. Lakia sovelletaan myös Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen tai muun Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden toisen osapuolen kanssa tekemän sopimuksen mukaisesti.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

PERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Lainsäädäntö ja käytäntö

Ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta annettussa laissa (531/86), jäljempänä ulkomaanopintolaki, ja Euroopan talousalueen valtioiden kansalaisten koulutuksen ja ammatillisen harjoittelun tunnustamisesta annettussa laissa (1597/92), jäljempänä tunnustamislaki, säädetään ulkomailla hankitun koulutuksen tuottamasta kelpoisuudesta virkaan tai tehtävään. Tunnustamislaisissa säädetään myös oikeudesta harjoittaa ammattia Suomessa.

Ulkomaanopintolain 3 §:n mukaan lakia sovelletaan toissijaisesti; kun muussa laissa

tai asetuksessa on säännöksiä ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta kelpoisuudesta virkaan tai toimeen, näitä säännöksiä noudatetaan ulkomaanopintolain sijasta. Lain 4 §:n mukaan ulkomailla suoritettujen korkeakouluopinnot tuottavat julkiseen virkaan tai toimeen saman kelpoisuuden kuin virkaan tai toimeen vaadittavat Suomessa suoritettavat korkeakouluopinnot, jos nämä opinnot on kyseisen lain nojalla tehdyssä päätöksessä rinnastettu toisiinsa. Pykälän 2 momentin mukaan ulkomailla suoritettu korkeakoulututkinto rinnastetaan ensisijaisesti Suomessa suoritettavaan alempaan tai ylempään korkeakoulututkintoon taikka jatkotutkintona suoritettavaan lisensiaatin tai tohtorin tutkintoon ja vain erityisesti syystä tiettyyn, nimeltä mainittavaan kor-

keakoulututkintoon. Rinnastaminen ammatikorkeakoulututkintoon ei ole mahdollista.

Lain 8 §:n 1 momentin mukaan ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen rinnastamisesta Suomessa suoritettuihin korkeakouluopintoihin päättää opetusministeriö. Pykälän 2 momentin mukaan hakemuksen voi tehdä ulkomailla korkeakoulututkinnon tai korkeakoulun opintosuorituksen suorittanut henkilö ja hakijan on toimitettava opetusministeriölle hakemuksen käsittelyä varten tarvittavat selvitykset suorittamistaan opinnoista.

Lain 9 §:n mukaan valtioneuvosto voi asetuksella säädettävien edellytyksin päättää, että määrätty ulkomailla suoritettava korkeakoulututkinto ilman eri päätöstä rinnastetaan johonkin Suomessa suoritettavaan korkeakoulututkintoon. Säädettäessä mahdollisuudesta antaa yleispäätös rinnastamisesta on ajateltu lähinnä muiden pohjoismaiden yliopistoissa suoritettujen tutkintojen rinnastamista. Yhtään yleispäätöstä ei ole tehty.

Tunnustamislaissa säädetään Euroopan talousalueen valtion kansalaisen muualla kuin Suomessa suorittaman koulutuksen ja ammatillisen harjoittelun tuottamasta kelpoisuudesta virkaan tai tehtävään ja oikeudesta harjoittaa ammattia Suomessa. Tunnustamislailla on saatettu voimaan vähintään kolmi- vuotisesta korkeammasta ammatillisesta koulutuksesta annettujen tutkintotodistusten tunnustamista koskevasta yleisestä järjestelmästä annettu direktiivi (89/48/ETY) ja sen muuttamisesta annetulla lailla (579/94) direktiivi (92/51/ETY). Lain soveltamisalasta ja sen rajoituksista säädetään sen 1 §:ssä. Pykälän 3 momentin mukaan lakia ei sovelleta Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ja Suomen ortodoksisen kirkkokunnan virkoihin ja tehtäviin eikä myöskään, jos muussa laissa tai asetuksessa säädetään Euroopan talousalueen valtion kansalaisen koulutuksen ja ammatillisen harjoittelun tuottamasta oikeudesta harjoittaa ammattia Suomessa. Kirkkolain 6 luvun 2 a §:n (59/96) mukaan Euroopan talousalueen valtion kansalaisen suorittaman koulutuksen ja ammatillisen harjoittelun tuottamasta kelpoisuudesta kirkon, seurakunnan tai seurakuntayhtymän virkaan on soveltuvin osin voimassa, mitä tunnustamislaissa säädetään, ja muiden ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta on voimassa, mitä ulkomaanopintolaissa säädetään.

Tunnustamislain 2 §:ssä säädetään vähin-

tään kolmivuotisen korkeakoulututkinnon tai ammatillisen tutkinnon tuottamasta kelpoisuudesta. Pykälän 1 momentin mukaan Euroopan talousalueesta tehdyssä sopimuksessa (ETA-sopimus) tarkoitettu virkaan tai tehtävään taikka ammattiin valmentaneesta koulutuksesta annettu tutkintotodistus tai sen kanssa mainitussa sopimuksessa vastaavaksi määritelty koulutuksesta annettu asiakirja antaa saman kelpoisuuden tai oikeuden harjoittaa ammattia kuin Suomessa suoritettu tutkinto ja harjoittelu, kun Suomessa viran tai tehtävän kelpoisuusvaatimukseksi tai ammatinharjoittamisoikeuden ehdoksi on säädetty tai määrätty vähintään kolmivuotinen korkeakoulututkinto tai ammatillinen korkeasteen tutkinto taikka opistotutkinto, johon johtava lukiopohjainen koulutus kestää vähintään kolme vuotta, ja tutkinnon lisäksi mahdollisesti vaadittava ammatillinen harjoittelu. Pykälän 2 momentissa säädetään 1 momentissa tarkoitettujen tutkintotodistuksen ja koulutuksesta annetun asiakirjan tuottamasta kelpoisuudesta, kun kelpoisuusvaatimukseksi tai ammatinharjoittamisoikeuden ehdoksi on säädetty tai määrätty yli nelivuotinen 1 momentissa tarkoitettu tutkinto.

Kelpoisuuden tai ammatinharjoittamisoikeuden saamiseksi 2 §:ssä tarkoitettuun virkaan, tehtävään tai ammattiin voidaan tunnustamislain 5 §:n mukaan vaatia jossakin Euroopan talousalueen valtiossa hankittua alan työ- tai ammattikokemusta, jos tutkintotodistuksen tai sen kanssa vastaavaksi määritellyn, koulutuksesta annetun asiakirjan osoittama koulutus on kestoltaan vähintään vuoden lyhyempi kuin Suomessa vaadittava koulutus ja harjoittelu. Ammatikokemusta ei voida vaatia enempää kuin puuttuva koulutusaika kaksinkertaisena, kun puuttuva koulutusaika koskee koulutusta, eikä enempää kuin puuttuvan koulutusajan pituus, kun puuttuva koulutusaika koskee ammatillista harjoittelua. Vaadittavan ammatikokemuksen enimmäispituus on neljä vuotta.

Kelpoisuuden ja ammatinharjoittamisoikeuden saamiseksi 2 §:ssä tarkoitettuun virkaan, tehtävään tai ammattiin on myös mahdollista 6 §:n mukaan vaatia koulutuksen ja tehtävien sisällön eroavuuksien perusteella sopeutumisaika tai kelpoisuuskoee, jotka yleensä ovat hakijalle valinnaisia. Sopeutumisaika tai kelpoisuuskoee voidaan vaatia aina, kun Suomessa virkaan, tehtävään tai ammattiin vaaditaan 2 §:n 1 momentissa tarkoitettu tutkinto ja kun hakijalla on ETA-

sopimuksessa tarkoitettu, alle kolmivuotisesta korkeakoulututkinnosta annettu tutkintotodistus tai siihen rinnastettu ammatillisesta koulutuksesta annettu tutkintotodistus taikka tällaisen tutkintotodistuksen kanssa vastaavaksi määritelty, koulutuksesta annettu asiakirja.

Tunnustamislain 3 §:ssä säädetään muun kuin 2 §:ssä tarkoitettujen tutkinnon tuottamasta kelpoisuudesta. Pykälän 1 momentin mukaan ETA-sopimuksessa tarkoitettu virkaan, tehtävään tai ammattiin valmentaneesta koulutuksesta annettu tutkintotodistus tai todistus taikka sellaisen kanssa sopimuksessa vastaavaksi määritelty koulutuksesta annettu asiakirja tuottaa saman kelpoisuuden kuin Suomessa suoritettu tutkinto tai harjoittelu. Pykälän 3 momentin mukaan ETA-sopimuksessa erikseen määriteltyillä aloilla ammatinharjoittamisoikeus osoitetaan siten kuin sopimuksessa on kustakin alasta määrätty. Jälkimmäinen säännös koskee ammattipätevyysien tunnustamista sellaisilla teollisuuden, kaupan ja palvelujen aloilla, joilla ei noudateta Euroopan yhteisön yleistä tutkintojen tunnustamisjärjestelmää koskevia säännöksiä.

Jos Euroopan talousalueen valtio vaatii tutkintotodistuksen tai todistuksen taikka sellaisen kanssa vastaavaksi määritellyn koulutuksesta annetun asiakirjan saamiseksi ammatillista harjoittelua, tällainen harjoittelu voidaan tunnustamislain 7 §:n mukaan hyväksyä suoritettavaksi Suomessa.

Tunnustamislain 4 §:ssä säädetään ammatillisen kurssin tai ammatillisen opintosuorituksen tuottamasta kelpoisuudesta. Säännöksen mukaan ETA-sopimuksessa tarkoitettu virkaan, tehtävään tai ammattiin valmentaneesta koulutuksesta annettu pätevyystodistus tai Euroopan unioniin kuuluvassa valtiossa hankittu kelpoisuus antaa saman kelpoisuuden kuin Suomessa suoritettu kurssi tai ammatillinen opintosuoritus, jos pätevyystodistus tai kelpoisuus täyttää terveydelle, turvallisuudelle, ympäristönsuojelulle tai kuluttajansuojalle asetetut vaatimukset.

Tunnustamislain 8 §:n mukaan 2 §:ssä tarkoitettujen tutkintotodistuksen ja koulutuksesta annetun asiakirjan tuottamasta kelpoisuudesta päättää hakemuksesta opetusministeriö, paitsi siltä osin kuin viran tai tehtävän kelpoisuusvaatimuksena on 11 §:n mukaisesti tai 1 §:n 3 momentissa tarkoitettujen lain tai asetuksen nojalla myönnettävä oikeus harjoittaa ammattia. Lain 11 §:n mukaan oikeu-

den harjoittaa ammattia tässä laissa tarkoitettujen tutkintotodistuksen tai todistuksen taikka sellaisen kanssa vastaavaksi määritellyn koulutuksesta annetun asiakirjan perusteella ratkaisee se viranomainen, joka myöntää oikeuden kyseisen ammatin harjoittamiseen.

Lain 9 §:n 1 momentin mukaan tutkintotodistuksen tai sitä vastaavan asiakirjan tuottama kelpoisuus määrätään ensisijaisesti siten, että se tuottaa kelpoisuuden virkaan tai tehtävään, jonka kelpoisuusvaatimuksena on opistotutkinto, korkeakoulututkinto, ylempi korkeakoulututkinto taikka jatkotutkintona suoritettava lisensiaatin tai tohtorin tutkinto. Erityisestä syystä kelpoisuus voidaan määrätä siten, että tutkintotodistus tai sitä vastaava asiakirja tuottaa kelpoisuuden virkaan tai tehtävään, jonka kelpoisuusvaatimuksena on tietty, nimeltä mainittu tutkinto tai määrätty opinnot. Kelpoisuutta koskevassa päätöksessä määrätään tarvittaessa 5 tai 6 §:n mukaisista lisävaatimuksista.

Lain 9 §:n 2 momentin mukaan päätös on annettava neljän kuukauden kuluessa siitä, kun hakemus ja sitä täydentävä selvitys on toimitettu opetusministeriölle.

Tunnustamislain 12 §:n 1 momentin mukaan muutoksenhausta laissa tarkoitettuihin päätöksiin on voimassa, mitä muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) säädetään, ja ministeriön 9 tai 11 §:n nojalla antamaan päätökseen on liitettävä valitusosoitus. Edellä selostettu 9 § koskee tutkintotodistuksen tai sitä vastaavan asiakirjan tuottamaa kelpoisuutta, ja 11 § koskee ammatinharjoittamisoikeuden ratkaisemista.

Tunnustamislain 13 §:ssä säädetään opetusministeriön yhteydessä olevasta neuvottelukunnasta, joka antaa ministeriölle lausuntoja Euroopan talousalueen valtioiden kansalaisten koulutuksen ja ammatillisen harjoittelun tuottamasta kelpoisuudesta virkaan tai tehtävään sekä ulkomaanopintolain mukaisesta korkeakouluopintojen rinnastamisesta. Neuvottelukunta voi asetuksen tai opetusministeriön määräyksen mukaan hoitaa myös muita tutkintojen tunnustamiseen liittyviä tehtäviä.

Tunnustamislaki on annettu ja sitä on muutettu ennen kuin Suomi liittyi Euroopan unioniin, ja siksi siinä säädetään Euroopan talousalueesta tehtyyn sopimukseen kuuluvista asioista.

Vuonna 1995 opetusministeriöön saapui 277 hakemusta, joissa haettiin kelpoisuutta ulkomailta suoritettujen tutkinnon perusteella.

Näistä suurin osa, 198 hakemusta, koski ulkomaanopintolain nojalla tapahtuvaa tutkinnon rinnastamista. Hakemusten määrä on viime vuosina hiukan vähentynyt. Vähennys johtuu lähinnä heikosta työllisyystilanteesta.

Tapa huolehtia tutkintojen tunnustamisesta on erilainen Euroopan unionin eri jäsenmaissa. Joissakin maissa yksi viranomaislain tekee päätökset keskitetysti, toisissa taas kunkin ammattialan viranomaislain tekee oman alansa koulutusta koskevat päätökset.

1.2. Nykytilan arviointi

Suomalaisten opiskelu ulkomailla on lisääntynyt ja tutkintoja suoritetaan ulkomaiden korkeakouluissa yhä enemmän. Erityisesti jäsenyys Euroopan unionissa on lisännyt kiinnostusta opiskeluun ja työskentelyyn ulkomailla. Myös ulkomaalaisia, jotka ovat suorittaneet tutkinnon kotimaassaan tai muualla, hakeutuu Suomeen entistä enemmän. Virkoja ja virkamiehiä koskevia säännöksiä on vuoden 1989 elokuun alusta muutettu siten, että nimittäminen julkiseen virkaan ei edellytä Suomen kansalaisuutta. Poikkeuksina ovat hallitusmuodon 84 §:n 1 momentissa (724/89) mainitut virat ja saman pykälän 2 momentin nojalla annetuissa säädöksissä tai määräyksissä tarkoitetut virat. Kuntalain (365/95) 46 §:n mukaan kunnan palvelukseen voidaan ottaa muukin kuin Suomen kansalainen.

Ammattikorkeakouluopinnoista annetussa laissa (255/1995), joka on tullut voimaan 8 päivänä maaliskuuta 1995, säädetään ammattikorkeakoulututkinnoista. Ulkomaanopintolain mukaan ulkomailla suoritettua tutkintoa ei voida rinnastaa Suomessa suoritettuun ammattikorkeakoulututkintoon. Tunnustamislain mukaan tutkintotodistuksen tai sitä vastaavan asiakirjan tuottamaa kelpoisuutta ei voida määrätä siten, että todistus tai asiakirja tuottaisi kelpoisuuden virkaan tai tehtävään, johon vaaditaan ammattikorkeakoulututkinto.

Valtionhallinnossa pääosa yksittäistapauksia koskevaa päätöksentekoa on alunperin annettu muiden viranomaisten kuin ministeriöiden hoidettavaksi. Ministeriöihin sijoitettu, yksittäistapauksia koskeva päätöksenteko on viime vuosina pääasiassa siirretty muille viranomaisille.

Opetushallituksen tehtävistä säädetään opetushallituksesta annetun lain (182/91) 2 §:ssä. Pykälän 1 momentin mukaan ope-

tushallituksen tehtävänä on vastata toimialaansa kuuluvan koulutuksen kehittamisestä, edistää koulutuksen tuloksellisuutta sekä seurata koulutuksen järjestämistä. Pykälän 2 momentin mukaan opetushallituksen tulee lisäksi huolehtia niistä tehtävistä, jotka sille erikseen säädetään tai määrätään, sekä suorittaa ne toimeksiannot, jotka opetusministeriö virastolle antaa. Opetushallituksen toimintaa on viime vuosina suunnattu kehittämisen-, palvelu- ja asiantuntijatehtävien hoitamiseen. Sille on siirretty myös korkeakouluja koskevaa tiedotus- ja palvelutoimintaa. Opetushallitus tuottaa Suomen Eurydice-yksikkönä tietoa koko koulutusjärjestelmästä me Euroopan unionin tarpeisiin. Kotimaisia korkeakouluopintoja käsittelevien oppaiden toimittaminen siirretään opetusministeriöstä opetushallitukseen vuoden 1996 aikana.

2. Ehdotetut muutokset

2.1. Laki ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta

Ulkomaanopintolain 4 §:n 2 momentti ja 5 §:n 1 momentti ehdotetaan muutettaviksi, jotta ulkomailla suoritettu korkeakoulututkinto voitaisiin rinnastaa myös ammattikorkeakoulututkintoon.

Ulkomaanopintolain 8 §:n 1 momentti ehdotetaan muutettavaksi siten, että päätöksentekijä on opetusministeriön sijasta opetushallitus, ja 2 momentti siten, että selvitykset suorituista opinnoista on toimitettava opetushallitukselle.

Pohjoismaiden kansalaisten suorittamat tutkinnot kuuluvat nykyään yleensä Euroopan yhteisön lainsäädännön piiriin joko Euroopan unionin jäsenmaassa tai Euroopan talousalueen valtiossa suoritettuina. Suomen tai muun pohjoismaan kansalaiseen, joka on suorittanut tutkinnon esimerkiksi Norjassa tai Ruotsissa, sovelletaan siis tunnustamislakia. Koska ulkomaanopintolain 9 §, jossa säädetään valtioneuvoston mahdollisuudesta yleispäätöksellä rinnastaa ulkomailla suoritettava korkeakoulututkinto Suomessa suoritettavaan korkeakoulututkintoon, on säädetty lähinnä Pohjoismaissa suoritettuja tutkintoja ajatellen säännös on nykyoloissa tarpeeton. Se ehdotetaan korvattavaksi muutoksenhaku koskevalla säännöksellä, jota laissa ei ennestään ole.

2.2. Laki Euroopan talousalueen valtioiden kansalaisten koulutuksen ja ammatillisen harjoittelun tunnustamisesta

Muutetussa muodossaan tunnustamislaki koskisi pääasiassa Euroopan yhteisön yleistä tutkintojen tunnustamisjärjestelmää, ja sen nimike ehdotetaan muutettavaksi muotoon "laki Euroopan yhteisön yleisen tutkintojen tunnustamisjärjestelmän voimaansaapantosta".

Tunnustamislain 8 §:n 1 ja 2 momentti ehdotetaan muutettaviksi vastaavalla tavalla kuin ulkomaanopintolain 8 §:n 1 ja 2 momentti siten, että päätöksentekijä on opetushallitus ja tarpeelliset selvitykset on toimitettava sille.

Tutkintotodistuksen tai sitä vastaavan asiakirjan tuottama kelpoisuus on tarpeellista voida määrätä myös niin, että todistus tai asiakirja tuottaa kelpoisuuden virkaan tai tehtävään, johon vaaditaan ammattikorkeakoulututkinto. Ehdotuksen mukainen 9 §:n 1 momentti mahdollistaa tällaisen päätöksen.

Lain 9 §:n 2 momentti ehdotetaan muutettavaksi siten, että aika päätöksen antamiseen lasketaan hakemuksen ja sitä täydentävän selvityksen toimittamisesta opetushallitukselle.

Muutoksenhakua koskeva tunnustamislain 12 §:n 1 momentti ehdotetaan muutettavaksi hallintolainkäyttölain antamisen johdosta.

Ehdotuksen mukaan päätöksenteko niissä asioissa, joista tunnustamislain 13 §:ssä tarkoitettu opetusministeriön yhteydessä oleva neuvottelukunta antaa lausuntoja, siirtyy opetushallitukselle. Tämän vuoksi ehdotetaan, että neuvottelukunta toimii opetushallituksen yhteydessä. Voimassa olevien säännösten mukaan muita tutkintojen tunnustamiseen liittyviä tehtäviä kuin lausuntojen antaminen voidaan asetuksella säätää ja opetusministeriön päätöksellä määrätä neuvottelukunnan hoidettaviksi. Ottaen huomioon, että neuvottelukunta siirtyisi opetushallituksen yhteyteen ja että muut ulkomaanopintolain ja tunnustamislain mukaiset tehtävät kuin tutkintojen rinnastaminen ja tutkintojen ja ammatillisen harjoittelun tunnustaminen jäävät opetusministeriön hoidettaviksi, ehdotetaan, ettei laissa enää säädettäisi mahdollisuudesta säätää tai määrätä neuvottelukunnalle muita tehtäviä.

Tunnustamislain nimike, 1 §:n 1 ja uusi 2 momentti, 2 §:n 1 ja 2 momentti, 3 §:n 1 momentti, 4 ja 5 §, 6 §:n 3 momentti ja 7 §

ehdotetaan muutettaviksi, koska Suomen liittyttyä Euroopan unionin jäseneksi säännöksissä esiintyvä käsite "Euroopan talousalueen valtio" on korvattava käsitteellä "Euroopan unionin jäsenvaltio" ja käsite "Euroopan talousalueesta tehty sopimus" on korvattava käsitteellä "Euroopan yhteisön yleistä tutkintojen tunnustamisjärjestelmää koskevat säännökset". Jälkimmäisestä käsitteestä käytetään ehdotetuissa säännöksissä lyhennettä "yhteisön tunnustamissäännökset".

Euroopan yhteisö on edellä mainitulla direktiivillä (89/48/ETY) säätänyt vähintään kolmivuotisesta korkeammasta ammatillisesta koulutuksesta annettujen tutkintotodistusten tunnustamista koskevasta yleisestä järjestelmästä. Tätä direktiiviä se on täydentänyt direktiivillä (92/51/ETY). Sittemmin viimeksi mainitun direktiivin liitteitä C ja D on muutettu direktiivillä (95/43/EY). Komissio on 8 päivänä helmikuuta 1996 tehnyt ehdotuksen direktiiviksi tutkintotodistusten yleisen tunnustamisjärjestelmän täydentämisestä.

Euroopan yhteisöillä on yleisen tutkintojen tunnustamisjärjestelmän lisäksi eräitä tunnustamissäännöksiä ammatinharjoittamisoikeudesta erikseen määritellyillä aloilla. Jotta nämäkin säännökset voitaisiin edelleen saattaa voimaan Suomessa, ehdotetaan 1 §:n 2 momentissa säädettäväksi, että lakia sovelletaan myös ammatinharjoittamisoikeuden osoittamiseen yhteisön tunnustamissäännöksissä erikseen määritellyillä aloilla.

Euroopan yhteisöt ja niiden jäsenvaltiot ovat sopimuksissaan muiden valtioiden kanssa sopineet yhteisön säännösten soveltamisesta sopimuspuolena olevien valtioiden kansalaisiin. Tällaisia sopimuksia ovat sopimus Euroopan talousalueesta sekä Euroopan unionin jäsenyyttä hakeneiden valtioiden kanssa tehdyt Eurooppa-sopimukset. Näistä syistä tunnustamislain 1 §:ään ehdotetaan sisällytettäväksi säännös, joka mahdollistaa lain soveltamisen myös silloin, kun Euroopan yhteisöt ja niiden jäsenvaltiot ovat sopineet toisen osapuolen kanssa koulutuksen ja ammatillisen harjoittelun tuottamasta kelpoisuudesta ja oikeudesta harjoittaa ammattia.

Voimassa olevan 1 §:n 2 momentin mukaan tämän lain perusteella ei voi saada kelpoisuutta virkaan tai tehtävään, johon voidaan nimittää vain Suomen kansalainen. Ehdotuksen mukaan tämä säännös jäisi ennalleen ja sijoitettaisiin 1 §:n 4 momentiksi.

Euroopan yhteisön direktiivin (92/51/ETY) 15 artiklassa säädetään menettelystä, jolla

tutkintotodistuksista ja vastaavista asiakirjoista annettuja direktiivejä täydennetään. Tämän vuoksi 2 §:ään ehdotetaan otettavaksi uusi 3 momentti, jonka mukaan asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tutkintotodistuksista ja niitä vastaaviksi määritellyistä asiakirjoista.

Ehdotuksen mukaan lakia muutetaan siten, että se koskee vain Euroopan yhteisön yleisen tutkintojen tunnustamisjärjestelmän voimaansaantoa eikä enää kansalaisten koulutuksen ja ammatillisen harjoittelun tunnustamista. Tämän vuoksi ja koska lakia ehdotetun 1 §:n 2 momentin mukaan sovelletaan myös ammatinharjoittamisoikeuden osoittamiseen yhteisön tunnustamissäännöksissä erikseen määritellyillä aloilla, 3 §:n 3 momentti, jossa säädetään ammatinharjoittamisoikeuden osoittamisesta tunnustamisjärjestelmästä poikkeavalla tavalla, ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana.

3. Esityksen vaikutukset

Tavoitteena on siirtää ulkomaanopintolain ja tunnustamislain mukainen kelpoisuutta koskeva päätöksentekä opetusministeriöltä opetushallitukselle. Samalla siirtyisi myös asian hoitamiseen liittyvä selvitystyö, neuvonta ja tiedottaminen. Siirron yhteydessä opetushallituksen tulee saada tarpeelliset voimavarat tehtävien hoitamiseen.

Muutosehdotusten mukainen tunnustamislaki sisältäisi pääasiassa yhteisön yleistä tutkintojen tunnustamisjärjestelmää koskevia säännöksiä. Ehdotettu 1 §:n 2 momentti, jonka mukaan lakia sovelletaan myös ammatinharjoittamisoikeuden osoittamiseen yhteisön tunnustamissäännöksissä erikseen määritellyillä aloilla, ei merkitse tosiasiallista muutosta lain soveltamisalaan, koska voimassa olevassa, kumottavaksi ehdotetussa 3 §:n 3 momentissa säädetään ammatinharjoittamisoikeuden osoittamisesta ETA-sopimuksen erikseen määrittelemillä aloilla. Ehdotettu 1 §:n 3 momentti merkitsee, että lakia sovelletaan myös silloin, kun soveltamisala laajenee yhteisöjen toisen osapuolen kanssa tekemän sopimuksen mukaan. Ehdotetun 2 §:n 3 momentin nojalla asetuksella voidaan säätää tarkemmin tutkintotodistuksista ja niitä vastaaviksi määritellyistä asiakirjoista.

Koulutusjärjestelmässä tapahtuneista muutoksista johtuu, että ammattikorkeakoulututkinnot lisätään niihin tutkintoihin, joihin ulkomailla suoritettu tutkinto voidaan ulkomaanopintolain mukaan rinnastaa, ja niiden virkojen ja tehtävien kelpoisuusvaatimukseen, joihin tutkintotodistus tai vastaava asiakirja voi tunnustamislain mukaan tuottaa kelpoisuuden.

Esityksellä ei ole merkittäviä taloudellisia vaikutuksia.

4. Asian valmistelu

Esityksen on valmistellut opetusministeriön asettama työryhmä, jossa myös valtiovarainministeriö ja opetushallitus ovat olleet edustettuina.

Esityksestä on pyydetty lausunto valtioneuvoston kanslialta ja ministeriöiltä, opetushallitukselta, kirkkohallitukselta, yliopistoilta, ammattikorkeakouluilta ja Suomen kuntaliitolta.

5. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun ne on hyväksytty ja vahvistettu. Lakien täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin voitaisiin kuitenkin ryhtyä jo ennen kuin ne tulevat voimaan.

Rinnastamis- ja tunnustamislakien mukaiset hakemukset, joihin opetusministeriö ei ole antanut päätöstä ennen tämän lain voimaantuloa, ehdotetaan siirrettäviksi opetushallitukselle. Ehdotuksen mukaan tunnustamislain 9 §:n 2 momentissa säädetty aika, jonka kuluessa hakemukseen on annettava päätös, lasketaan siirretyn hakemuksen osalta siitä, kun hakemus on toimitettu opetusministeriölle tai, kun hakemusta on jälkeempään täydennetty selvityksellä, siitä kun täydentävä selvitys on toimitettu opetusministeriölle tai opetushallitukselle.

Opetusministeriön yhteydessä oleva ulkomaanopintotutkintojen neuvottelukunta, siirrettäisiin opetushallituksen yhteyteen.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta 11 päivänä heinäkuuta 1986 annetun lain (531/86) 4 §:n 2 momentti, 5 §:n 1 momentti, 8 §:n 1 ja 2 momentti sekä 9 §, näistä 4 §:n 2 momentti ja 5 §:n 1 momentti sellaisina kuin ne ovat 30 päivänä joulukuuta 1992 annetussa laissa (1598/1992) ja 8 §:n 2 momentti sellaisena kuin se on 28 päivänä heinäkuuta 1989 annetussa laissa (729/89), seuraavasti:

4 §

Ulkomailla suoritettu korkeakoulututkinto rinnastetaan ensisijaisesti Suomessa suoritettavaan korkeakoulututkintoon, joka voi olla ammattikorkeakoulututkinto, alempi tai ylempi korkeakoulututkinto taikka jatkotutkintona suoritettava lisensiaatin tai tohtorin tutkinto. Erityisestä syystä ulkomailla suoritettu korkeakoulututkinto rinnastetaan tiettyyn, nimeltä mainittuun Suomessa suoritettavaan korkeakoulututkintoon. Tutkinnon rinnastamisesta säädetään tarkemmin asetuksella.

5 §

Suomessa suoritettavaan 4 §:n 2 momentissa mainittuun tutkintoon rinnastetaan tutkintoa tasoltaan vastaava, ulkomailla suoritettu korkeakoulututkinto.

8 §

Rinnastamispäätös

Opetushallitus päättää hakemuksesta ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen

rinnastamisesta Suomessa suoritettaviin korkeakouluopintoihin.

Hakemuksen voi tehdä henkilö, joka on suorittanut ulkomailla korkeakoulututkinnon tai korkeakoulun opintosuorituksen. Hakijan on toimitettava opetushallitukselle hakemuksen käsittelyä varten tarpeelliset selvitykset suorittamistaan opinnoista.

9 §

Muutoksenhaku

Muutoksen hakemisesta tässä laissa tarkoitettuun päätökseen säädetään hallintolainkäyttölaissa (586/96).

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 199 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Edellä 8 §:ssä tarkoitetut hakemukset, joihin ei ole annettu päätöstä ennen tämän lain voimaantuloa, siirretään opetushallitukselle.

2.

Laki**Euroopan talousalueen valtioiden kansalaisten koulutuksen ja ammatillisen harjoittelun tunnustamisesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan Euroopan talousalueen valtioiden kansalaisten koulutuksen ja ammatillisen harjoittelun tunnustamisesta 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun lain (1597/92) 3 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on 28 päivänä kesäkuuta 1994 annetussa laissa (579/94),

muutetaan lain nimike, 1 ja 2 §, 3 §:n 1 momentti, 4 ja 5 §, 6 §:n 3 momentti, 7 §, 8 §:n 1 ja 2 momentti, 9 §, 12 §:n 1 momentti ja 13 §,

sellaisina kuin niistä ovat nimike, 1 ja 2 §, 3 §:n 1 momentti, 4 ja 5 §, 6 §:n 3 momentti, 7 §, 8 §:n 1 ja 2 momentti ja 13 § mainitussa 28 päivänä kesäkuuta 1994 annetussa laissa sekä 9 § osittain muutettuna mainitulla lailla, seuraavasti:

Laki**Euroopan yhteisön yleisen tutkintojen tunnustamisjärjestelmän voimaannpanosta**

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään Euroopan yhteisön yleistä tutkintojen tunnustamisjärjestelmää koskevista säännöksistä, jäljempänä yhteisön tunnustamissäännökset, tarkoitettujen tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen tuottamasta kelpoisuudesta virkaan tai tehtävään ja oikeudesta harjoittaa ammattia Suomessa.

Tätä lakia sovelletaan myös silloin, kun yhteisön tunnustamissäännöksissä määrätään ammatinharjoittamisoikeuden osoittamisesta erikseen määritellyillä aloilla, jollei asiasta säädetä muualla.

Tätä lakia sovelletaan myös siten kuin kelpoisuudesta ja oikeudesta harjoittaa ammattia sovitaan Euroopan talousalueesta tehdysä sopimuksessa tai muussa Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden toisen osapuolen kanssa tekemässä sopimuksessa.

Tämän lain nojalla ei voi saada kelpoisuutta virkaan tai tehtävään, johon voidaan nimittää tai valita vain Suomen kansalainen.

Tätä lakia ei sovelleta, kun muussa laissa tai asetuksessa säädetään Euroopan yhteisön tunnustamissäännöksissä tarkoitettujen koulutuksen ja ammatillisen harjoittelun tuottamasta oikeudesta harjoittaa ammattia Suo-

messä. Tätä lakia ei sovelleta myöskään Suomen evankelis-luterilaisen kirkon eikä Suomen ortodoksisen kirkkokunnan virkoihin ja tehtäviin.

2 §

Vähintään kolmivuotinen korkeakoulututkinto tai ammatillinen tutkinto

Kun Suomessa viran tai tehtävän kelpoisuusvaatimukseksi tai ammatinharjoittamisoikeuden ehdoksi säädetään tai määrätään vähintään kolmivuotinen korkeakoulututkinto tai ammatillisen korkea-asteen tutkinto taikka opistotutkinto, johon johtava, lukiopohjainen koulutus kestää vähintään kolme vuotta, ja tutkinnon lisäksi mahdollisesti vaadittava ammatillinen harjoittelu, antaa yhteisön tunnustamissäännöksissä tarkoitettu kyseiseen virkaan, tehtävään tai ammattiin valmentaneesta koulutuksesta annettu tutkintotodistus tai sen kanssa yhteisön tunnustamissäännöksissä vastaavaksi määritelty koulutuksesta annettu asiakirja saman kelpoisuuden tai oikeuden harjoittaa ammattia kuin Suomessa suoritettu tutkinto ja harjoittelu.

Kun viran tai tehtävän kelpoisuusvaatimukseksi tai ammatinharjoittamisoikeuden ehdoksi säädetään tai määrätään yli nelivuotinen 1 momentissa tarkoitettu tutkinto, kel-

poisuudesta on voimassa, mitä 1 momentissa säädetään. Tällöin kelpoisuus edellyttää kuitenkin, että tutkintotodistus on annettu vähintään kolmivuotisesta korkeakoulututkinnosta tai yhteisön tunnustamissäännöksissä siihen rinnastetusta muusta tutkinnosta tai että koulutuksesta annettu asiakirja on yhteisön tunnustamissäännöksissä määritelty tällaisen tutkintotodistuksen kanssa vastaavaksi.

Asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tutkintotodistuksista ja niitä vastaaviksi määritellyistä asiakirjoista.

3 §

Muu tutkinto

Kun Suomessa viran tai tehtävän kelpoisuusvaatimukseksi tai ammatinharjoittamisoikeuden ehdoksi säädetään tai määrätään muu kuin 2 §:ssä tarkoitettu tutkinto ja sen lisäksi mahdollisesti vaadittava ammatillinen harjoittelu, antaa yhteisön tunnustamissäännöksissä tarkoitettu kyseiseen virkaan, tehtävään tai ammattiin valmentaneesta koulutuksesta annettu tutkintotodistus tai todistus taikka sellaisen kanssa yhteisön tunnustamissäännöksissä vastaavaksi määritelty koulutuksesta annettu asiakirja saman kelpoisuuden kuin Suomessa suoritettu tutkinto tai harjoittelu.

4 §

Ammatillinen kurssi tai ammatillinen opintosuoritus

Kun Suomessa viran tai tehtävän kelpoisuusvaatimukseksi tai ammatinharjoittamisoikeuden saamiseksi säädetään tai määrätään ammatillinen kurssi tai ammatillinen opintosuoritus, antaa yhteisön tunnustamissäännöksissä tarkoitettu kyseiseen virkaan, tehtävään tai ammattiin valmentaneesta koulutuksesta annettu pätevyystodistus tai mainittujen säännösten mukaan saavutettu kelpoisuus saman kelpoisuuden kuin Suomessa suoritettu kurssi tai ammatillinen opintosuoritus, jos pätevyystodistus tai kelpoisuus täyttää terveydelle, turvallisuudelle, ympäristönsuojelulle tai kuluttajansuojalle asetetut vaatimukset.

5 §

Lisävaatimus koulutuksen keston perusteella

Kelpoisuuden tai ammatinharjoittamisoikeuden saamiseksi 2 §:ssä tarkoitettuun virkaan, tehtävään tai ammattiin voidaan vaatia, että hakijalla on jossakin Euroopan unionin jäsenvaltiossa saatu asianomaisen alan työ- tai ammattikokemus, jos tutkintotodistuksen tai sen kanssa vastaavaksi määritellyn koulutuksesta annetun asiakirjan osoittama koulutus on kestoltaan vähintään vuoden lyhyempi kuin Suomessa vaadittava koulutus ja harjoittelu.

Työ- tai ammattikokemusta voidaan vaatia enintään neljä vuotta. Vaadittava aika ei kuitenkaan saa olla pitempi kuin puuttuva koulutusaika kaksinkertaisena, kun puuttuva koulutusaika koskee koulutusta, eikä pitempi kuin puuttuva koulutusaika, kun puuttuva koulutusaika koskee ammatillista harjoittelua.

6 §

Lisävaatimukset koulutuksen ja tehtävien sisällön perusteella

Pakollinen sopeutumisaika tai kelpoisuuskoete voidaan vaatia aina, kun Suomessa virkaan, tehtävään tai ammattiin vaaditaan 2 §:n 1 momentissa tarkoitettu tutkinto ja kun hakijalla on yhteisön tunnustamissäännöksissä tarkoitettu alle kolmivuotisesta korkeakoulututkinnosta annettu tutkintotodistus tai siihen rinnastettu ammatillisesta koulutuksesta annettu tutkintotodistus taikka tällaisen tutkintotodistuksen kanssa vastaavaksi määritelty koulutuksesta annettu asiakirja.

7 §

Koulutuksen täydentäminen

Jos tutkintotodistuksen tai todistuksen taikka sellaisen kanssa vastaavaksi määritellyn koulutuksesta annetun asiakirjan saamiseksi vaaditaan ammatillista harjoittelua, voidaan tällainen harjoittelu hyväksyä suoritettavaksi Suomessa.

8 §

Kelpoisuuden ratkaiseminen

Opetushallitus päättää hakemuksesta 2 §:ssä tarkoitetun tutkintotodistuksen tai koulutuksesta annetun asiakirjan tuottamasta kelpoisuudesta virkaan tai tehtävään, paitsi siltä osin kuin viran tai tehtävän kelpoisuusvaatimuksena on 1 §:n 4 momentissa tarkoitettun lain tai asetuksen nojalla tai 11 §:n mukaan myönnettävä oikeus harjoittaa ammattia.

Hakemuksen voi tehdä henkilö, jolla on 2 §:ssä tarkoitettu tutkintotodistus tai koulutuksesta annettu asiakirja. Hakijan on toimitettava opetushallitukselle hakemuksen käsitelyä varten tarpeelliset selvitykset.

9 §

Päätös kelpoisuudesta

Tutkintotodistuksen tai sitä vastaavan asiakirjan tuottama kelpoisuus määrätään ensisijaisesti siten, että todistus tai asiakirja tuottaa kelpoisuuden virkaan tai tehtävään, johon vaaditaan opistotutkinto tai korkeakoulututkinto, joista jäljempänä mainittu voi olla ammattikorkeakoulututkinto, alempi tai ylempi korkeakoulututkinto taikka jatkotutkintona suoritettava lisensiaatin tai tohtorin tutkinto. Erityisestä syystä kelpoisuus voidaan määrätä siten, että tutkintotodistus tai sitä vastaava asiakirja tuottaa kelpoisuuden virkaan tai tehtävään, johon vaaditaan tietty, nimeltä mainittu tutkinto tai määrätyt opinnot. Kelpoisuutta koskevassa päätöksessä määrätään tarvittaessa 5 tai 6 §:n mukaisista lisävaatimuksista.

Päätös on annettava neljän kuukauden kuluessa siitä, kun hakemus ja sitä täydentävä selvitys on toimitettu opetushallitukselle.

12 §

Muutoksenhaku

Muutoksen hakemisesta tässä laissa tarkoitettuun päätökseen on voimassa, mitä hallintolainkäyttölaissa (586/96) säädetään.

13 §

Neuvottelukunta

Opetushallituksen yhteydessä on neuvottelukunta, joka antaa opetushallitukselle lausuntoja 8 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja hakemuksista sekä ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta annetun lain 8 §:ssä tarkoitettuja hakemuksista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Edellä 8 §:ssä tarkoitettut hakemukset, joihin ei ole annettu päätöstä ennen tämän lain voimaantuloa, siirretään opetushallitukselle. Siirretyn hakemuksen osalta 9 §:n 2 momentissa säädetty aika lasketaan siitä, kun hakemus on toimitettu opetusministeriölle tai kun täydentävä selvitys on toimitettu opetusministeriölle tai opetushallitukselle.

Helsingissä 20 päivänä joulukuuta 1996

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Ministeri *Arja Aalto*

1.

Laki**ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta
virkakelpoisuudesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta 11 päivänä heinäkuuta 1986 annetun lain (531/86) 4 §:n 2 momentti, 5 §:n 1 momentti, 8 §:n 1 ja 2 momentti sekä 9 §,

näistä 4 §:n 2 momentti ja 5 §:n 1 momentti sellaisina kuin ne ovat 30 päivänä joulukuuta 1992 annetussa laissa (1598/1992) ja 8 §:n 2 momentti sellaisena kuin se on 28 päivänä heinäkuuta 1989 annetussa laissa (729/89), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

Rinnastaminen

Ulkomailla suoritettu korkeakoulututkinto rinnastetaan ensisijaisesti Suomessa suoritettavaan *alempaan tai ylempään* korkeakoulututkintoon taikka jatkotutkintona suoritettavaan lisensiaatin tai tohtorin tutkintoon ja vain erityisestä syystä tiettyyn, nimeltä mainittavaan korkeakoulututkintoon. Tutkinnon rinnastamisesta säädetään tarkemmin asetuksella.

4 §

Rinnastaminen

Ulkomailla suoritettu korkeakoulututkinto rinnastetaan ensisijaisesti Suomessa suoritettavaan korkeakoulututkintoon, *joka voi olla ammattikorkeakoulututkinto, alempi tai ylempi korkeakoulututkinto* taikka jatkotutkintona suoritettava lisensiaatin tai tohtorin tutkinto. Erityisestä syystä *ulkomailla suoritettu korkeakoulututkinto* rinnastetaan tiettyyn, nimeltä mainittuun Suomessa suoritettavaan korkeakoulututkintoon. Tutkinnon rinnastamisesta säädetään tarkemmin asetuksella.

5 §

Tutkintojen rinnastamisen perusteet

Suomessa suoritettavaan alempaan tai ylempään korkeakoulututkintoon taikka jatkotutkintona suoritettavaan lisensiaatin tai tohtorin tutkintoon rinnastetaan mainitunlaisista tutkintoa tasoltaan vastaava ulkomailla suoritettu korkeakoulututkinto.

5 §

Tutkintojen rinnastamisen perusteet

Suomessa suoritettavaan 4 §:n 2 momentissa mainittuun tutkintoon rinnastetaan tutkintoa tasoltaan vastaava ulkomailla suoritettu korkeakoulututkinto.

8 §

Rinnastamispäätös

Ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen rinnastamisesta Suomessa suoritettaviin korkeakouluopintoihin päättää hakemuksesta

8 §

Rinnastamispäätös

Opetushallitus päättää hakemuksesta ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen rinnastamisesta Suomessa suoritettaviin kor-

Voimassa oleva laki

opetusministeriö, jollei 9 §:stä muuta johdu.
 Hakemuksen voi tehdä ulkomailla korkeakoulututkinnon tai korkeakoulun opintosuorituksen suorittanut henkilö. Hakijan on toimitettava opetusministeriölle hakemuksen käsittelyä varten tarvittavat selvitykset suorittamistaan opinnoista.

9 §

Yleispäätös rinnastamisesta

Valtioneuvosto voi asetuksella säädettävien edellytyksin päättää, että määrätty ulkomailta suoritettava korkeakoulututkinto ilman eri päätöstä rinnastetaan 4 §:n 2 momentin ja 5 tai 7 §:n mukaisesti Suomessa suoritettavaan korkeakoulututkintoon.

Ehdotus

keakouluopintoihin.

Hakemuksen voi tehdä henkilö, joka on suorittanut ulkomailla korkeakoulututkinnon tai korkeakoulun opintosuorituksen. Hakijan on toimitettava opetushallitukselle hakemuksen käsittelyä varten tarpeelliset selvitykset suorittamistaan opinnoista.

9 §

Muutoksen haku

Muutoksen hakemisesta tässä laissa tarkoitettuun päätökseen säädetään hallintolainkäyttölaissa (586/96).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Edellä 8 §:ssä tarkoitetut hakemukset, joihin ei ole annettu päätöstä ennen tämän lain voimaantuloa, siirretään opetushallitukselle.

2.

Laki**Euroopan talousalueen valtioiden kansalaisten koulutuksen ja ammatillisen harjoittelun tunnustamisesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan Euroopan talousalueen valtioiden kansalaisten koulutuksen ja ammatillisen harjoittelun tunnustamisesta 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun lain (1597/92) 3 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on 28 päivänä kesäkuuta 1994 annetussa laissa (579/94),

muutetaan lain nimike, 1 ja 2 §, 3 §:n 1 momentti, 4 ja 5 §, 6 §:n 3 momentti, 7 §, 8 §:n 1 ja 2 momentti, 9 §, 12 §:n 1 momentti ja 13 §,

sellaisina kuin niistä ovat nimike, 1 ja 2 §, 3 §:n 1 momentti, 4 ja 5 §, 6 §:n 3 momentti, 7 §, 8 §:n 1 ja 2 momentti ja 13 § mainitussa 28 päivänä kesäkuuta 1994 annetussa laissa sekä 9 § osittain muutettuna mainitulla lailla, seuraavasti:

Laki**Euroopan yhteisön yleisen tutkintojen tunnustamisjärjestelmän voimaannosta**

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §
Soveltamisala

1 §
Soveltamisala

Tässä laissa säädetään Euroopan talousalueen valtion kansalaisen muualla kuin Suomessa suorittaman koulutuksen ja ammatillisen harjoittelun tuottamasta kelpoisuudesta virkaan tai tehtävään ja oikeudesta harjoittaa ammattia Suomessa.

Tässä laissa säädetään *Euroopan yhteisön yleistä tutkintojen tunnustamisjärjestelmää koskevissa säännöksissä, jäljempänä yhteisön tunnustamissäännökset, tarkoitettujen tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen tuottamasta kelpoisuudesta virkaan tai tehtävään ja oikeudesta harjoittaa ammattia Suomessa.*

Tätä lakia sovelletaan myös silloin, kun yhteisön tunnustamissäännöksissä määrätään ammatinharjoittamisoikeuden osoittamisesta erikseen määritellyillä aloilla, jollei asiasta säädetä muualla.

Tätä lakia sovelletaan myös siten kuin kelpoisuudesta ja oikeudesta harjoittaa ammattia sovitaan Euroopan talousalueesta tehdystä sopimuksessa tai muussa Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden toisen osapuolen kanssa tekemässä sopimuksessa.

Tämän lain nojalla ei voi saada kelpoisuutta virkaan tai tehtävään, johon voi-

Tämän lain nojalla ei voi saada kelpoisuutta virkaan tai tehtävään, johon voi-

Voimassa oleva laki

daan nimittää tai valita vain Suomen kansalainen.

Tätä lakia ei sovelleta Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ja Suomen ortodoksisen kirkkokunnan virkoihin ja tehtäviin eikä myöskään, jos muussa laissa tai asetuksessa säädetään Euroopan talousalueen valtion kansalaisen koulutuksen ja ammatillisen harjoittelun tuottamasta oikeudesta harjoittaa ammattia Suomessa.

2 §

*Vähintään kolmivuotinen
korkeakoulututkinto tai ammatillinen
tutkinto*

Kun Suomessa viran tai tehtävän kelpoisuusvaatimukseksi tai ammatinharjoittamisoikeuden ehdoksi on säädetty tai määrätty vähintään kolmivuotinen korkeakoulututkinto tai ammatillisen korkea-asteen tutkinto taikka opistotutkinto, jonka lukiopohjainen koulutus kestää vähintään kolme vuotta, ja tutkinnon lisäksi mahdollisesti vaadittava ammatillinen harjoittelu, antaa Euroopan talousalueesta tehdyssä sopimuksessa (ETA-sopimus) tarkoitettu kyseiseen virkaan, tehtävään tai ammattiin valmentaneesta koulutuksesta annettu tutkintotodistus tai sen kanssa kyseisessä sopimuksessa vastaavaksi määritelty koulutuksesta annettu asiakirja saman kelpoisuuden tai oikeuden harjoittaa ammattia kuin Suomessa suoritettu tutkinto ja harjoittelu.

Kun viran tai tehtävän kelpoisuusvaatimukseksi tai ammatinharjoittamisoikeuden ehdoksi on säädetty tai määrätty yli nelivuotinen I momentissa tarkoitettu tutkinto, antaa I momentissa tarkoitettu tutkintotodistus tai sen kanssa vastaavaksi määritelty ja koulutuksesta annettu asiakirja saman kelpoisuuden tai oikeuden harjoittaa ammattia kuin Suomessa suoritettu tutkinto ja harjoittelu, jos tutkintotodistus on annettu vähintään kolmivuotisesta korkeakoulututkinnosta tai ETA-sopimuksessa siihen rinnastetusta muusta tutkinnosta tai jos koulutuksesta annettu asiakirja on määritelty tällaisen tutkintotodistuksen kanssa vastaavaksi.

Ehdotus

daan nimittää tai valita vain Suomen kansalainen.

Tätä lakia ei sovelleta, kun muussa laissa tai asetuksessa säädetään Euroopan yhteisön tunnustamissäännöksissä tarkoitettun koulutuksen ja ammatillisen harjoittelun tuottamasta oikeudesta harjoittaa ammattia Suomessa. Tätä lakia ei sovelleta myöskään Suomen evankelis-luterilaisen kirkon eikä Suomen ortodoksisen kirkkokunnan virkoihin ja tehtäviin.

2 §

*Vähintään kolmivuotinen
korkeakoulututkinto tai ammatillinen
tutkinto*

Kun Suomessa viran tai tehtävän kelpoisuusvaatimukseksi tai ammatinharjoittamisoikeuden ehdoksi säädetään tai määrätään vähintään kolmivuotinen korkeakoulututkinto tai ammatillisen korkea-asteen tutkinto taikka opistotutkinto, johon johtava lukiopohjainen koulutus kestää vähintään kolme vuotta, ja tutkinnon lisäksi mahdollisesti vaadittava ammatillinen harjoittelu, antaa yhteisön tunnustamissäännöksissä tarkoitettu kyseiseen virkaan, tehtävään tai ammattiin valmentaneesta koulutuksesta annettu tutkintotodistus tai sen kanssa yhteisön tunnustamissäännöksissä vastaavaksi määritelty koulutuksesta annettu asiakirja saman kelpoisuuden tai oikeuden harjoittaa ammattia kuin Suomessa suoritettu tutkinto ja harjoittelu.

Kun viran tai tehtävän kelpoisuusvaatimukseksi tai ammatinharjoittamisoikeuden ehdoksi säädetään tai määrätään yli nelivuotinen I momentissa tarkoitettu tutkinto, kelpoisuudesta on voimassa, mitä I momentissa säädetään. Tällöin kelpoisuus edellyttää kuitenkin, että tutkintotodistus on annettu vähintään kolmivuotisesta korkeakoulututkinnosta tai yhteisön tunnustamissäännöksissä siihen rinnastetusta muusta tutkinnosta tai että koulutuksesta annettu asiakirja on yhteisön tunnustamissäännöksissä määritelty tällaisen tutkintotodistuksen kanssa vastaavaksi.

Asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tutkintotodistuksista ja niitä vastaaviksi määritellyistä asiakirjoista.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §
Muu tutkinto

Kun Suomessa viran tai tehtävän kelpoisuusvaatimukseksi tai ammatinharjoittamisoikeuden ehdoksi on säädetty tai määrätty muu kuin 2 §:ssä tarkoitettu tutkinto ja sen lisäksi mahdollisesti vaadittava ammatillinen harjoittelu, antaa ETA-sopimuksessa tarkoitettu, kyseiseen virkaan, tehtävään tai ammattiin valmentaneesta koulutuksesta annettu tutkintotodistus tai todistus taikka sellaisen kanssa kyseisessä sopimuksessa vastaavaksi määritelty koulutuksesta annettu asiakirja saman kelpoisuuden kuin Suomessa suoritettu tutkinto tai harjoittelu.

ETA-sopimuksen erikseen määrittelemillä aloilla ammatinharjoittamisoikeus osoitetaan siten kuin sopimuksessa on kustakin alasta määrätty.

4 §
Ammatillinen kurssi tai ammatillinen opintosuoritus

Kun Suomessa viran tai tehtävän kelpoisuusvaatimukseksi tai ammatinharjoittamisoikeuden saamiseksi on säädetty tai määrätty ammatillinen kurssi tai ammatillinen opintosuoritus, antaa ETA-sopimuksessa tarkoitettu, kyseiseen virkaan, tehtävään tai ammattiin valmentaneesta koulutuksesta annettu pätevyystodistus tai Euroopan talousalueen valtiossa hankittu kelpoisuus saman kelpoisuuden kuin Suomessa suoritettu kurssi tai ammatillinen opintosuoritus, jos pätevyystodistus tai kelpoisuus täyttää terveydelle, turvallisuudelle, ympäristönsuojelulle tai kuluttajansuojalle asetetut vaatimukset.

5 §
Lisävaatimus koulutuksen keston perusteella

Kelpoisuuden tai ammatinharjoittamisoikeuden saamiseksi 2 §:ssä tarkoitettuun virkaan, tehtävään tai ammattiin voidaan vaatia, että hakijalla on jossakin Euroopan talousalueen valtiossa saatu asianomaisen alan työ- tai ammattikokemus, jos tutkintotodistuksen

3 §
Muu tutkinto

Kun Suomessa viran tai tehtävän kelpoisuusvaatimukseksi tai ammatinharjoittamisoikeuden ehdoksi säädetään tai määrätään muu kuin 2 §:ssä tarkoitettu tutkinto ja sen lisäksi mahdollisesti vaadittava ammatillinen harjoittelu, antaa yhteisön tunnustamissäännöksissä tarkoitettu kyseiseen virkaan, tehtävään tai ammattiin valmentaneesta koulutuksesta annettu tutkintotodistus tai todistus taikka sellaisen kanssa yhteisön tunnustamissäännöksissä vastaavaksi määritelty koulutuksesta annettu asiakirja saman kelpoisuuden kuin Suomessa suoritettu tutkinto tai harjoittelu.

(3 mom. kumotaan)

4 §
Ammatillinen kurssi tai ammatillinen opintosuoritus

Kun Suomessa viran tai tehtävän kelpoisuusvaatimukseksi tai ammatinharjoittamisoikeuden saamiseksi säädetään tai määrätään ammatillinen kurssi tai ammatillinen opintosuoritus, antaa yhteisön tunnustamissäännöksissä tarkoitettu kyseiseen virkaan, tehtävään tai ammattiin valmentaneesta koulutuksesta annettu pätevyystodistus tai *mainittujen säännösten mukaan saavutettu* kelpoisuus saman kelpoisuuden kuin Suomessa suoritettu kurssi tai ammatillinen opintosuoritus, jos pätevyystodistus tai kelpoisuus täyttää terveydelle, turvallisuudelle, ympäristönsuojelulle tai kuluttajansuojalle asetetut vaatimukset.

5 §
Lisävaatimus koulutuksen keston perusteella

Kelpoisuuden tai ammatinharjoittamisoikeuden saamiseksi 2 §:ssä tarkoitettuun virkaan, tehtävään tai ammattiin voidaan vaatia, että hakijalla on jossakin Euroopan *unionin jäsenvaltiossa* saatu asianomaisen alan työ- tai ammattikokemus, jos tutkintotodistuksen

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tai sen kanssa vastaavaksi määritellyn koulutuksesta annetun asiakirjan osoittama koulutus on kestoltaan vähintään vuoden lyhyempi kuin Suomessa vaadittava koulutus ja harjoittelu. Tällaista ammattikokemusta voidaan vaatia enintään neljä vuotta. Vaadittu aika ei kuitenkaan saa olla pitempi kuin puuttuva koulutusaika kaksinkertaisena, kun puuttuva koulutusaika koskee koulutusta, eikä pitempi kuin puuttuva koulutusaika, kun puuttuva koulutusaika koskee ammatillista harjoittelua.

tai sen kanssa vastaavaksi määritellyn koulutuksesta annetun asiakirjan osoittama koulutus on kestoltaan vähintään vuoden lyhyempi kuin Suomessa vaadittava koulutus ja harjoittelu.

Työ- tai ammattikokemusta voidaan vaatia enintään neljä vuotta. Vaadittava aika ei kuitenkaan saa olla pitempi kuin puuttuva koulutusaika kaksinkertaisena, kun puuttuva koulutusaika koskee koulutusta, eikä pitempi kuin puuttuva koulutusaika, kun puuttuva koulutusaika koskee ammatillista harjoittelua.

6 §

Lisävaatimukset koulutuksen ja tehtävien sisällön perusteella

Pakollinen sopeutumisaika tai kelpoisuuskoee voidaan vaatia aina, kun Suomessa virkaan, tehtävään tai ammattiin vaaditaan 2 §:n 1 momentissa tarkoitettu tutkinto ja kun hakijalla on ETA-sopimuksessa tarkoitettu, alle kolmivuotisesta korkeakoulututkinnosta annettu tutkintotodistus tai siihen rinnastettu ammatillisesta koulutuksesta annettu tutkintotodistus taikka tällaisen tutkintotodistuksen kanssa vastaavaksi määritelty, koulutuksesta annettu asiakirja.

Pakollinen sopeutumisaika tai kelpoisuuskoee voidaan vaatia aina, kun Suomessa virkaan, tehtävään tai ammattiin vaaditaan 2 §:n 1 momentissa tarkoitettu tutkinto ja kun hakijalla on yhteisön tunnustamissäännöksissä tarkoitettu alle kolmivuotisesta korkeakoulututkinnosta annettu tutkintotodistus tai siihen rinnastettu ammatillisesta koulutuksesta annettu tutkintotodistus taikka tällaisen tutkintotodistuksen kanssa vastaavaksi määritelty koulutuksesta annettu asiakirja.

7 §

Koulutuksen täydentäminen

Jos Euroopan talousalueen valtio vaatii tutkintotodistuksen tai todistuksen taikka sellaisen kanssa vastaavaksi määritellyn koulutuksesta annetun asiakirjan saamiseksi ammatillista harjoittelua, voidaan tällainen harjoittelu hyväksyä suoritettavaksi Suomessa.

7 §

Koulutuksen täydentäminen

Jos tutkintotodistuksen tai todistuksen taikka sellaisen kanssa vastaavaksi määritellyn koulutuksesta annetun asiakirjan saamiseksi vaaditaan ammatillista harjoittelua, voidaan tällainen harjoittelu hyväksyä suoritettavaksi Suomessa.

8 §

Kelpoisuuden ratkaiseminen

Edellä 2 §:ssä tarkoitettujen tutkintotodistuksen tai sen kanssa vastaavaksi määritellyn koulutuksesta annetun asiakirjan tuottamasta kelpoisuudesta virkaan tai tehtävään päättää hakemuksesta opetusministeriö, paitsi siltä osin kuin viran tai tehtävän kelpoisuusvaatimuksena on 11 §:n mukaisesti tai 1 §:n 3 momentissa tarkoitettun lain tai asetuksen nojalla myönnettävä oikeus harjoittaa am-

8 §

Kelpoisuuden ratkaiseminen

Opetushallitus päättää hakemuksesta 2 §:ssä tarkoitettujen tutkintotodistuksen tai koulutuksesta annetun asiakirjan tuottamasta kelpoisuudesta virkaan tai tehtävään, paitsi siltä osin kuin viran tai tehtävän kelpoisuusvaatimuksena on 1 §:n 4 momentissa tarkoitettun lain tai asetuksen nojalla tai 11 §:n mukaan myönnettävä oikeus harjoittaa ammattia.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

mattia.

Hakemuksen voi tehdä Euroopan talousalueen valtion kansalainen, jolla on 2 §:ssä tarkoitettu tutkintotodistus tai vastaava asiakirja. Hakijan on toimitettava opetusministeriölle hakemuksen käsittelyä varten tarpeelliset selvitykset.

Hakemuksen voi tehdä henkilö, jolla on 2 §:ssä tarkoitettu tutkintotodistus tai koulutuksesta annettu asiakirja. Hakijan on toimitettava opetushallitukselle hakemuksen käsittelyä varten tarpeelliset selvitykset.

9 §

Päätös kelpoisuudesta

Tutkintotodistuksen tai sitä vastaavan asiakirjan tuottama kelpoisuus määrätään ensisijaisesti siten, että se tuottaa kelpoisuuden virkaan tai tehtävään, jonka kelpoisuusvaatimuksena on opistotutkinto, korkeakoulututkinto, ylempi korkeakoulututkinto taikka jatkotutkintona suoritettava lisensiaatin tai tohtorin tutkinto. Erityisestä syystä kelpoisuus voidaan määrätä siten, että tutkintotodistus tai sitä vastaava asiakirja tuottaa kelpoisuuden virkaan tai tehtävään, jonka kelpoisuusvaatimuksena on tietty, nimeltä mainittu tutkinto tai määrätty opinnot. Kelpoisuutta koskevassa päätöksessä määrätään tarvittaessa 5 tai 6 §:n mukaisista lisävaatimuksista.

Päätös on annettava neljän kuukauden kuluessa siitä, kun hakemus ja sitä täydentävä selvitys on toimitettu opetusministeriölle.

12 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhausta tässä laissa tarkoitettuun päätökseen on voimassa, mitä muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) säädetään. Ministeriön 9 tai 11 §:n nojalla antamaan päätökseen on liitettävä valitusosoitus.

13 §

Neuvottelukunta

Opetusministeriön yhteydessä on neuvottelukunta, joka tarvittaessa antaa opetusministeriölle lausuntoja Euroopan talousalueen valtioiden kansalaisten koulutuksesta ja ammatillisen harjoittelun tuottamasta kelpoisuudesta virkaan tai tehtävään. Neuvottelukunta

Tutkintotodistuksen tai sitä vastaavan asiakirjan tuottama kelpoisuus määrätään ensisijaisesti siten, että todistus tai asiakirja tuottaa kelpoisuuden virkaan tai tehtävään, johon vaaditaan opistotutkinto tai korkeakoulututkinto, joista jäljempänä mainittu voi olla ammattikorkeakoulututkinto, alempi tai ylempi korkeakoulututkinto taikka jatkotutkintona suoritettava lisensiaatin tai tohtorin tutkinto. Erityisestä syystä kelpoisuus voidaan määrätä siten, että tutkintotodistus tai sitä vastaava asiakirja tuottaa kelpoisuuden virkaan tai tehtävään, johon vaaditaan tietty, nimeltä mainittu tutkinto tai määrätty opinnot. Kelpoisuutta koskevassa päätöksessä määrätään tarvittaessa 5 tai 6 §:n mukaisista lisävaatimuksista.

Päätös on annettava neljän kuukauden kuluessa siitä, kun hakemus ja sitä täydentävä selvitys on toimitettu opetushallitukselle.

12 §

Muutoksenhaku

Muutoksen hakemisesta tässä laissa tarkoitettuun päätökseen on voimassa, mitä hallintolainkäyttölaissa (586/96) säädetään.

13 §

Neuvottelukunta

Opetushallituksen yhteydessä on neuvottelukunta, joka antaa opetushallitukselle lausuntoja 8 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja hakemuksista sekä ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta annetun lain 8 §:ssä tarkoite-

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

antaa opetusministeriölle tarvittaessa lausuntoja myös ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta annetun lain (531/86) mukaisesta korkeakouluopintojen rinnastamisesta ja suorittaa, sen mukaan kuin asetuksella säädetään ja opetusministeriö määrää, muita tutkintojen tunnustamiseen liittyviä tehtäviä.

tuista hakemuksista.

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 _____.*

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Edellä 8 §:ssä tarkoitetut hakemukset, joihin ei ole annettu päätöstä ennen tämän lain voimaantuloa, siirretään opetushallitukselle. Siirretyn hakemuksen osalta 9 §:n 2 momentissa säädetty aika lasketaan siitä, kun hakemus on toimitettu opetusministeriölle tai kun täydentävä selvitys on toimitettu opetusministeriölle tai opetushallitukselle.
